

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 45.

V Ljubljani, v soboto 24. februarija 1894.

Letnik XXII

Državni zbor.

Dunaj, 23. februarija.

Varnostne priprave.

Pogosti anarhistični napadi pripravili so mero-dajne kroge kolikor mogoče poskrbeti za varnost našega državnega zbora. Pomnožili so redarsko stražo okoli državnozbornske palače, zaprli nepotrebne vhode ali pa vstop omejili na poslance, da morejo zborniški služabniki tem laglje nadzorovati ljudi, ki prihajajo ali odhajajo iz palače. Domači hišni oskrbnik predložil je tudi neko, od njega iznajdeno napravo, katera je tako osnovana, da začno pri najmanjšem stresanju. kakor ga napravljajo razpočene bombe, zvoniti pri vratih nabiti zvončki in opozarjajo vratarje, da mahoma zaklenejo vrata in zabranijo izstop ljudem, ki se takrat nahajajo v palači. Na tak način bi zločinec nikakor ne mogel ubežati iz hiše. Nekateri listi pišejo, da se gori omenjeni aparat sprejme in vpelje. Ako se nova iznajdba obnese, jo utegnejo vpeljati tudi po drugih državah, kjer anarhisti še veliko huje rujejo in razsajajo kakor pri nas.

Stari in novi poslanci.

K včerajšnji seji bilo se je sešlo nenavadno veliko poslancev, med katerimi so na novo izvoljeni dr. Funke, dr. Kurz, vitez Krynicki, Wachnianin in Wimbölzel storili obljubo, eni v nemškem, eni v češkem in jeden v rusinskem jeziku.

Predsednik baron Clumecky naznanjal je zbornici, da sta poslanca Steinwender in Wohanka med počitnicami odložila poslanstvo, dr. Jaques pa je umrl. Znano je, da je bil dr. Jaques že pred leti umobolen in da se je nedavno v zmešanosti svoji ustrelil. Predsednik se ga je spominjal precej v pričetku seje, v dolgem govoru in ga preslavljal kot enega najveljavnejših in najmarljivejših poslancev.

Pred prestopom na dnevni red naznanjal je predsednik, da okrajna sodnija v Trstu prosi dovolitve, proti poslancu Nabergoju pričeti kazensko obravnavo zaradi prestopka §§ 491 in 492 kazenskega zakona. Poslanec Nabergoj do včeraj sam ni vedel, da ga tržaska okrajna sodnija preganja in se je še le iz dopisa do državnega zbora poučil, kaj se je pregrešil.

Peticije

Bile so edini predmeti včerajšnjega dnevnega reda. Poslanci se za nje niso dosti zanimali in prej napolnjena zbornica se je med dotičnimi obravnavami tako izpraznila, da je bila večkrat nesklepčna in da je moral predsednik s pogostim zvončkanjem poslance klicati v dorano. Splošnje važnosti so bile le peticije za premembo zakona glede živinske bolezni na gobcih in parkljih, katere je priporočal poročevalec Dvořak izročiti vladi in jo opozarjati na resolucije, ki so bile od zbornice sprejete dne 16. julija 1891.

Poslanec Purghart je povdarjal, da je dotični zakon silno škodljiv za kmetijstvo na Češkem in da je prememba njegova zaradi tega nujno potrebna, potem je bil sprejet predlog poročevalcev.

Druge važne peticije so zadevale vranični prisad, za kateri zahtevajo od vlade enako povračilo, kakor ga dovoljuje pri živinski kugi.

Poročevalec Widersperg je predlagal, da naj se te peticije izročé vladi, ki naj jih uvažuje vsaj v tem oziru, da predloži deželnim zborom načrt zakona glede zavarovanja živine. Suttner in Pernerstorfer sta podpirala ta predlog, ki je z neko stilistično od Pernerstorferja nasvetovano premembo tudi obveljal.

Mnoge peticije zadevale so razne lokalne železnice, katerih jedno je češki poslanec Březnovsky s češkim govorom podpiral. Ker je bil velik sunder, opominjal je podpredsednik Kathrein zbornico, da naj ne motijo govornika. Březnovsky je po tem

nemški zaklical levičarjem: »Mi poslušamo, kadar Vi nemski govorite; poslušajte toraj tudi vi, kadar govorimo češki, sicer vas k temu prisilimo!« Dr. Kathrein opominja govornika, da naj ne draži poslušalcev, potem je Březnovsky dovršil češki govor in je obveljal dotični predlog železniskega odseka.

Interpelacij

je bilo včeraj stavljenih najst, deloma v pričetku, deloma na koncu seje; med njimi je bila tudi interpelacija poslanca dr. Gregorca in tovarišev glede razmer na c. kr. gimnaziju v Celju in glede ustanovitve slovenskih paralelk.

Tudi predlog

je bilo veliko izročenih zbornici, med katerimi so posebne važnosti trgovinski pogodbi z Rumunijo in Španjsko, načrt zakona o vravnavi krošnjarstva in statistiki delavcev.

Program državnega zbora.

Pri ministerskem predsedniku zbrali so se bili predvčerajšnjem načelniki večjih klubov in še nekateri drugi poslanci, da so pretresali program za letošnje zasedanje poslaniške zbornice. Javnih sej bode do Velike noči kakih sedem, da imajo odseki več časa za svoja pretresanja. V prvi vrsti bode deloval budgetni odsek, od katerega pričakujejo, da do Velike noči dovrši posvetovanje državnega proračuna, ki pride po veliki noči v zbornici na dnevni red. Dalje se imajo prej ko mogoče rešiti predloge glede valutne vravnave pa trgovinski pogodbi z Rumunijo in Španijo. Tudi razprava o novem kazenskem zakonu se ima pričeti pred veliko nočjo, menda že v drugi seji prihodnjega tedna. Da bi jo tem laglje in tem hitreje rešili, hočejo se dogovoriti o skrajšanem načinu, po katerem naj bi se govorniki oglašali le k paragrafom, k katerim imajo nasvetovati kako premembo, ali sploh razodeti kake pomisleke. Ravno tako želi justični minister dovršiti zakon o prodaji na obroke. Deželnoobrambovski minister se

LISTEK

Pismo.

Gospod vrednik!

Take časti pa še ni bilo deležno nobeno moje pismo, kakor zadnje. „Slov. Narod“ je namreč v 34. številki konec tega pisma zgrabil ter ga je — da govorimo v listkarski podobi — za pete obesil na častno mesto uvodnega članka. In v tej podobi gledajoč narobe moje pismo in držeč se Goethejevega reka: „Im Auslegen seid frisch und munter — Legt ihr's nicht aus, so legt was unter“, „Narodov“ člankar tako-le modruje:

„V sobotni številki pa je omenjeni dnevnik (seveda „Slovenec“ op. pis.) — v podlistku, kojega je prej ko ne spisalo nezrelo dijaško pero — priobčil napad na učitelja, kojega imenuje s polnim imenom predbacujoč mu, da je iz golega sovraštva delil dvojke ter ubogim starišem s tem nalašč naložil plačilo šolnine. Naravnost se učitelju, ki posluje ravno tako pod prisego, kakor drugi cesarski uradniki, očitata, da postopa proti svoji prisegi in da proti boljšemu svojemu prepričanju di-

jakom daje slabe rede, tako da pridejo vsled tega v nesrečo tudi nedolžni stariši. Učitelju se tukaj z ostudno hladnokrvnostjo importira dejanje, ki ga mera v javnem mnenju ponižati. Izročča se torej učitelj mladine javnemu zaničevanju...“

Kdor bere te grozne „Narodove“ tirade, menil bo, ako ni čital „Slovenca“, da sem jaz profesorja Kaspreta na meh drl pred slovenskim občinstvom, dočim sem jaz le trdil, da je prof. Kaspret prestrogo ravnal z nekaterimi dijaki. To Vam bi bile dolge litanije, ko bi Vam hotel popisavati „secature“, ki so se v tem oziru vprizarjale skoro vsaki dan zadnjega šolskega polletja. Popolnoma neutemeljeno je torej očitiranje „Narodovo“, da sem s tem učitelja poniževal v javnem mnenju, izročal ga javnemu zaničevanju ter mu očital, da postopa proti svoji prisegi. O tem poglavju za danes molčim, le toliko omenim, da bo v tem oziru životopisec prof. Kaspreta v poglavjih: „srčnih priseg“ in „medenih tednov“ najlepše pojasnil vprašanje: Kdo koga javno ponižuje in zaničuje. In ko bi mene zadela ta naloga, tudi jaz gledé tega ne bom v zadregi. Sapienti sat! —

Gledé na dvojke bi omenil še prof. Borštnarja. Ta se kot matematik drži „hevristične metode“, po

kateri ni treba veliko razlagati, marveč le dvojke dajati dijakom, ki niso bili tako srečni, kakor oni, ki je klical: hevreka! Zato se ne čudim, ako se govori, da je ta gospod v jednom samem razredu dal 13 dvojok. V tem oziru pač neizmerno nadkri-ljuje mojega prijatelja prof. Kaspreta. Zanimiv je tudi eksperiment, katerega prof. Borštnar prisrčno ljubi in to pri matematiki in fiziki. On namreč najraje eksperimentuje, je-li so glave dijakov trje, ali šolska tabla, ob katero jih rad degá, posebno kadar je slabe volje. Po mnenju tega pedagoga je baje najboljši prijatelj slovenskega naroda učitelj, ki vrže največ dijakov, kajti s tem se zabranjuje toliko nevarni proletarijat. Oj škoda, da ni več Gautsha med ministri, ta bi imel veselje nad tako pedagogično korifejo.

Druga zanimivost iz novejšega časa je pa bil v Ljubljani občni zbor muzejnega društva, čegar člani so v veliki večini Slovenci. Zato se je pa seveda zborovanje vršilo v — nemškem jeziku. Načelnik vodja Senekovič, tajnik arhivar Koblar in blagajnik vodja Šubic tekmovali so mej seboj s svojimi nemškimi poročili, oziroma nagovori. Da nikomur ne delam krivice, omenim, da je predsednik Senekovič pri vodstvu zborovanja spregovoril

zanima za zakon gledé oglašanja deželnih bramborcev, ki ga hoče skoraj izročiti zbornici, finančni minister pa želi, da bi bil rešen zakon o podaljšanju državnega posojila, ki se je bilo deželi Koroški dovolilo za polajšanje bede, in trgovinski minister bi rad videl, da bi državni zbor prej ko mogoče rešil zakona o podržavljenju skladišč v Trstu in o premembni postavi za mestno železnico dunajsko. Glede tržaških skladišč mestno starešinstvo neki zahteva, da naj država prevzame tudi vse osebe, katero je ono nastavilo in med katerim je mnogo iredentovske plaže. Ali menda bode tudi tukaj obveljalo načelo, da morejo v državnih službah služiti le avstrijski državljani, ki po svojem življenju in mišljenju niso omadeževani.

Tudi Spinčičeva zadeva ima še pred veliko nočjo priti na dnevni red; ministerstvo je samo zadovoljno s tem, da skoraj s pozorišča zgine ta neprijetna reč, ki je že večkrat razburjala duhove.

Po omenjenih dogovorih se ima zborovanje 16. marca za kakih 14 dni pretrgati, vendar bo budgetni odsek tudi med tem časom imel vsaj še nekoliko sej, da tem laglje dovrši svoj posel. Po splošnji želji naj bi bilo o Binkoštih dovršeno letošnje zasedanje, vendar pa je le malo upanja, da bi bilo pri tolikem gradivu to sploh mogoče, marveč bode sreča, če bode mogel državni zbor s koncem meseca maja skleniti svoje delovanje.

Včerajšnja seja je trajala do štirih popoldne, prihodnja seja pa bode v ponedeljek 26. t. m.

Ali bodi goljufija svobodna?

Odsek za novi kazenski zakonik je vsprejel v svoj načrt tudi to le določbo: „Kdor izkorišča lahkomiselnost, slaboumnost ali neskušnost družega iz dobičkaželjnosti s tem, da ga zapelje k špekulacijskim kupčijam na borzi, ki nikakor niso primerna njegovemu premoženju in vsled tega morejo povzročiti ali pospeševati njegov gospodarski pogin, se kaznuje z ječo do jednega leta. S tem so lahko spoji tudi denarna kazen do 2000 gld.“ Recimo po domače: kazenski odsek je spoznal, da se mora goljufija ali „zapeljevanje“, tudi če se godi na borzi kaznovati. Mi želimo, da bi se to „zapeljevanje“ označilo s pravim imenom in da bi bila kazen i glede svobode i glede denarja precej večja. Zato nikakor ne moremo biti popolnoma zadovoljni z navedeno določbo, katera se ne more imenovati niti začetek potrebnega nadzorstva glede kroženja velikega kapitala. Toda nekaj je vendar-le; vsekako je namreč res, da tisti, ki slepari na borzi, zasluži kazen, kakor jo zasluži kateri si bodi drugi hudo-delec.

Država ima dolžnost braniti prava svojih podložnikov in vsled tega jih mora varovati, da jih zlobnost ne izkorišča. Vsaj to načelo je deloma priznано po imenovanju določbi. Toda židom-kapitalistom to nikakor ni všeč.

Praska borzna komora je namreč po vseh drugih borzah vzbudila agitacijo proti temu predlogu kazenskega odseka. Dne 18. t. m. so se sešli odposlanci praške, tržaške in du-

morda vsega skupaj kakih dvajset slovenskih besed. Jaz to radi tega omenjam tako natančno, ker narodno-napredni „Narod“ niti z besedico v svojem poročilu ne omeni občevalnega jezika pri muzejnega društva shodu. Ta tolerantnost „Narodova“ je vsekako vredna, da se zabilježi vsaj v brezdomovinskem listu, slučajno sedaj služečemu nemško klerikalni koaliciji.

Cudno bi se mi bilo zdelo to zborovanje, ko bi ne bil med zborovalci navzoč baron Schwegel. To pa vse razjasni. Balohovemu Jožetu ni bilo zadosti, da se mu je pri debati o muzeju klanjala vsa deželna zbornica, on je hotel lavorik ali bolje hrastovih listov iskati tudi v muzejnem društvu. In našel jih je. Strepetala je tudi tukaj slovenska lipa. Zato pa je tudi baron Žvegeli milostno pohvalil delovanje odborovo, misleč si: oj lipov les, kako si mehak ne le pri meni, marveč tudi pri drugih mojih rojakih.

Predavanj seveda društvo po pojasnilu predsednikovem ni vprizarjalo rednih, ker je manjkalo poslušalcev, nekaj je temu kriv tudi predpust, nekaj pa deželni zbor, ki pravi, da so razmere pri muzeju neznosne.

najske borzne komore, da se sestavi peticijo proti njemu. Tržaško je zastopal dr. Štalje, praško: Slezinger, Tišler in dr. Lajpen.

Tako daleč smo tedaj že prišli! Veliki kapital požira kakor nezasični zmaj vse družbine slojeve; hektombe celih stanov mu žrtvuje nova doba in sedaj hoče tudi zase javno brezpogojno, priznano svobodo. Goljufija mu bodi prosta! Prepričani smo, da ne bo peticija jedini način, s katerim si bode branil veliki kapital svojo roparsko roko delstvo in zato uprav v sedajnem zmedenem času gledamo s strahom v prihodnost. Cela velika stranka nemških liberalcev spojenih z židi mu je na pomoč. Dobro se spominjamo dogodkov iz l. 1873. Goljufije na borzi so uničile nebrojnim nesrečnikom vse njihovo premoženje. Mnogo se jih je samih pomorilo; brezupnih tožb je bila cela Avstrija polna. Delniške družbe so rastle preje kakor gobe po dežju. Samo l. 1873 se je izdalo nad 1100 milijonov gld. delnic in drugih podobnih vrednostnih papirjev. Časopisi in brezvestni agentje so po celem cesarstvu, koder koli so mogli iztekniti človeka, ki je imel kaj prihranjenega denarja, toliko časa sleparili, da so mu izželi njegove novčice zamenivši jih s papirjem, ki že tedaj čisto ni imel nobene cene več. Dekle, šivilje, mali uradniki i t. d. so bili tako v ogromnem številu zapeljani. Če ni mogel kedo plačati takoj, plačeval je v mesečnih obrokih in tako so se godile neizrekljive goljufije.

Obligacije v nom. vrednosti 100 gld. so se prodajale za 150 gld.; na borzi pa so stale 75 gld. Ravnatelji delniških podjetij in lastniki bank so pa spravljali milijone. Dne 9. maja 1873 se je pa pričel propad in delnice avstr. del. kreditne banke, ki so n. pr. dne 4. maja vredne bile še 302 gld., so se prodajale dne 28. avgusta po — 30 gld. Samega dne 9. maja so za 24 ur padli vrednostni papirji za 100 milijonov gld. in za tri dni že nobeden ni hotel več kupovati papirjev, za katere se je preje bil špekulacijski boj. Borzni špekulantje so se bogati umikali, proglašivši — bankrot.

Pri tem pa moramo poudarjati, da je tedaj v državnem zboru in v državi gospodarila — židovsko-liberalna stranka in da je bilo izmed 167 poslancev v zbornici 46 takih, ki so bili ali upravni svetniki ali voditelji bank in delniških družeb. Taki možje seveda niso mogli pripustiti, da bi bil kdo se potegnil za ubogo, neizkušeno ljudstvo in da bi se bil kdo ustavil borznim goljufijam. Zlato tele je bil njihov jedini idejal in bojimo se, da ne bi ta idejal tekom časa še pridobil privržencev. Zato pa potrebujemo krščansko-odločnih mož v zbornici, ki bodo pazili na vse, kar se godi in ki se ne bodo dali vjeti vzorom zlatega teleta.

Goljufije na borzi! Poglavlje o tem je dolgo in žalostno. Dne 19. julija 1891 je bil kaznovan žid Goldštajn zaradi goljufije. Sam je priznal, da se je l. 1887 izposodil 6000 gld. in da je do l. 1890 „prislužil“ si z igro na borzi — 250.000 gld. Ali more biti to pošteno? — Dne 14. novembra 1891 je „Šepsov Tagblatt“ se nalagal, da je cesar v nekem pogovoru se izrazil, da bo kmalu vojska z Rusijo. Vrednostni papirji so tisto soboto padli, da je bilo čuda: državna dolžna pisma za 3 odstotke, kreditne akcije za 8 gld., delnice severne železnice za 75 gld., drugi papirji od 20—40 gld. Vse to se je vršilo za nekaj trenotij. Berolinska borza je brž kupovala in ž njo vred tudi tisti, ki so vedeli, kako je z dotičnim poročilom in so si spravili milijone. Bankeroti raznih bank se grozno množé. Zadnja leta je na Nemškem napovedalo bankrot 11 velikih bank za več nego 45 milijonov mark. Kdo jih je plačal? Nebrojnih manjših židov, ki so „propadli“, z 50.000—100.000 mark, niti ne štejemo.

Dan za dnem beremo po liberalnih listih in-se-rate, ki vabijo nevedne reveže, naj pričó igrati po kakem posredovalcu na borzi. „Z malim kapitalom si lahko vsak prisluži mesečno nekaj stotakov. Kako, poučuje N. N.“

Mnogo se jih vjame in — propade. — Ali je to pravično? Borza je sedaj glavna žila vsega gospodarskega življenja, a vse gospodarsko življenje je — bolno. Dokler se ne omeji svobodno kroženje velikega kapitala in ne ukroti njegova nenasitna, krvoločna požrešnost, ne bode bolje. In borzijanci pošiljajo peticije, ko se jim zabranjuje jasna, očitna goljufija?

Nedeljski počitek.

Govor poslancá Kluna v deželnem zboru.

Ne bi se oglašil k besedi, ako bi se ne bil g. predlagatelj pri utemeljevanju svojega predloga prav po nepotrebnem in jako drzovito zaganjal v našo stranko, ker ni podpisala njegovega predloga. Tudi očitane bi me ne bilo privzdignilo, da smo se s tem pregrešili zoper svojo politično izjavo in zoper svoj program, ker z mirom naglašamo, da nam je za povzdigo verskega čuta in verske vzgoje, pa nismo hoteli podpisati predloga, ki je namenjen, vsaj v nekoliko meri doseči ta smoter. Ali gospod poslanec Hribar je dostavljal še besede, da so same in gole fraze, ako očitamo liberalcem, da delajo proti verski zavesti slovenskega naroda, da so to fraze, govorjene skozi okno, samo zato, da se volilci obdelujejo. In to me je pripravilo, spregovoriti nekoliko besed in pojasniti Hribarjev predlog.

Gospod Hribar pravi, da je nedeljski počitek važen iz narodnogospodarskega, verskega, zdravstvenega in človekoljubnega ozira. V tem mu popolnoma pritrjujemo, ali opozarjamo ga, da njegov predlog ne vstreza niti v jednom, niti v drugem oziru.

Slavna gospóda! Nedeljski počitek je star kakor človeštvo; Bog je vstvaril človeka za delo, ker ga je postavil v raj, da bi ga obdeloval. Ali že takrat je Bog posvetil sedmi dan in s svojim počitkom človeku dal vzgled, da naj tudi on šest dni dela, sedmi dan pa počiva in posvečuje Bogu. Ako je bil torej človeku zaukazan počitek sedmega dne v tednu celó tedaj, ko delo človeku ni prizadevalo nobenega truda, ko ni delal v potu svojega obraza, ampak lahko in z veseljem, kolikanj potrebnejši je bil ta počitek še le potem, ko je Bog preklel zemljo in človeku rekel: „V trudu se boš od zemlje živel vse dni svojega življenja in v potu svojega obraza boš svoj kruh jedel!“

Zato je Bog Mojzesu ponavljal svojo prvotno zapoved in človeku naročal: „Šest dnj delaj in opravljaj vsa svoja dela, sedmi dan pa ne delaj nobenega dela ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne tujec, ki je znotraj tvojih vrat!“ (II. Mojz. 20, 9—10.) Poleg sobot bili so pa Izraelcem zapovedani še nekateri drugi prazniki v spomin raznoterih važnih dogodkov, in da bi vse te dni s sobotami vred tem bolj gotovo praznovali, zažugana je bila prestopnikom te zapovedi smrtna kazen.

Izraelci so ta počitek vestno držali in pravoverni med njimi ga drže še sedaj. Ko je pa prišlo krščanstvo, ni le gospod posvetil dela s tem, da je sam delal in pomagal svojemu redniku Jožefu, ampak on je posvečeval tudi sobote in praznike ter nam dal vzgled, kako tudi mi šest dni delamo, sedmi dan pa počivamo. In da nihče ne bi pozabil te vzvišene dolžnosti, zato cerkev ponavlja zapoved božjo gledé posvečevanja nedelj, ob enem pa zapoveduje posvečevati še nekatere druge praznike, ki so bili od nje v spomin važnejših dogodkov iz življenja Odrešenikovega in njegove Matere in svetnikov v posvečevanje določeni. Dokler je bilo ljudstvo polno krščanskega duha, je to tudi vestno spolnovalo in po nekdanjem cehnem redu bile so občutljive kazni določene za obrtnike, ki so ob nedeljah ali praznikih delali in ob sobotah dela niso ustavili, kadar je odzvonilo delopustu. Pa tudi ob delavnikih niso predolgo delali, ker so se zavedali, da bi bili odgovorni pred Bogom, ako bi moral zaradi njih odredbe, zaradi njihove dobičkarije delavec toliko časa delati, da bi vsled tega trpelo njegovo življenje, njegovo zdravje ali njegova nramnost.

Po starem rudniškem redu se je delalo samo osem ur na dan, ob sobotah celó samo štiri ure, nedelje in praznike pa so samo počivali in posvečevali.

To so torej krščanska načela, ki varujejo delavca pred trpinčenjem po trdih in brezusmiljenih gospodarjih, ki mu dajejo priliko, služiti si pošteno vsakdanji kruh, ob enem pa tudi skrbeti za svojo duševno izobrazbo in versko-nravne potrebe. Ta načela so danes ista, kakoršna so bila, ko so odpravila sužnost izmed krščanskega sveta in kakoršna bodo ostala toliko časa, dokler ostane sveta vera in cerkev Jezusova, kateri je od njenega božjega ustanovitelja zagotovljen obstavek do konca sveta.

Kjer je še kaj živega krščanskega duha, se ta načela tudi zdaj še izvršujejo in se bodo izvrševala tudi pozneje brez zakona; ali ker čedalje bolj gine krščanski duh, ker je hlepenje po bogastvu čedalje večje, ker se čedalje bolj razširja oderušstvo, lakomnost, razuzdanost in sebičnost, treba je ljudem zopet in zopet v spomin klicati krščanska načela in priporočati postavodajalstvu, da naj na to jedino pravo in trdno podlago opira svoje zakone.

V starih časih zdelo se je olikanim in prostim narodom zaničljivo in sramotno, lotiti se kakega dela iz dobičkaželjnosti. Načelo je bilo torej pravo, ali grešili so omenjeni narodi v tem, da so na posled zaničevali vsako delo sploh in ga prepuščali sužnjim. Krščanstvo pa je zopet v veljavo spravilo pravo razmerje; ono obsoja delo zaradi dobičkarije kot nenravno oderušstvo, delo iz npravnih nagibov pa je po krščanskih načelih za človeka častno in njegova dolžnost.

Še le našemu veku, ki se ponaša s posebnimi človekoljubjem in z izvanredno omiko, bila je prihranjena sramota, zopet podreti to pravo in pravično razmerje in oskrnjati se z nenasitljivo pohlepnostjo po dobičku, s sebično lakomnostjo in z najbolj premeteno razuzdanostjo. Zlato tele je jedini Bog takim ljudem, jedini malik, okoli katerega v svoji zaslepljenosti in strasti skačejo in plešejo, kakor nekdanji Izraelci v puščavi, in kateremu darujejo na tisoče in tisoče človeških žrtev, ženek in otrok, na milijone in milijone mladeničev, delavcev in pomočnikov, ki se dušno in telesno po tovarnah, delavnicah in prodajalnicah pogubljujejo, ki počasi medle in hirajo in prerano v hladno zemljo cepajo. V srce nas je bolelo, ko smo pri veliki obrtni enketi, katero je bil lansko leto sklical obrtni odsek državnega zbora, iz ust povabljenih večakov slišali, da morajo po nekaterih predilnicah na Moravskem delavci in celo nedorasli otroci delati po 16 do 19 ur in da se po nekaterih prodajalnicah, zlasti kjer se prodajajo živila in špecerijsko blago, pa tudi po c. kr. trafikah pomočniki in učenci redno mučijo po 14 do 16 ur na dan.

Pa sebičnemu in lakomnemu svetu to še ni dovolj, njemu tudi to ni prav, da bi človek ob nedeljah in praznikih počival. Ker so otrsli krščanstvo, za vzvišeni pomen nedelj in praznikov nimajo nobenega razuma, samo to računijo, koliko zaslužka gre v zgubo, ako se ob nedeljah in praznikih ne dela ter svoje delavce silijo, da naj jim tlako delajo tudi ob nedeljah in praznikih. Oni ne vedo, kaj se pravi človeku vpreženemu biti dan za dnem in ne imeti nobenega počitka. Oni brez vsake težave v žep spravljajo svoj dobiček in počivajo po lastni volji, kadar in kjer in kakorkoli hočejo.

Tem huje pa so delavci in pomočniki čutili to strašansko premembo prejšnjih razmer in po celem svetu se je razlegal njih obupni krik in klic na pomoč. Ali dokler so imeli geri omenjeni ljudje po svojih liberalnih zastopnikih v postavodajalnih zborih merodajno in odločevalno besedo, bilo je vse pritoževanje in moledovanje zastonj in pri nas se je še le tedaj obrnilo na bolje, ko se je morala prejšnja liberalna levica umakniti novi desniški večini v državnem zboru. Leta 1883 je bil v mnogih in važnih točkah premenjen obrtni red iz leta 1859 in leta 1885 je bila sprejeta določba glede nedeljskega počitka, ki se glasi: „Ob nedeljah ima počivati vse obrtno delo.“

Katoliški poslanci bi bili kaj radi ypeljali tudi počitek ob zapovedanih praznikih, ali vse njih prizadevanje je bilo zastonj. Jedino, kar so mogli katoliški poslanci zastran njih doseči, je bila določba, da jim morajo gospodarji ob praznikih dati priliko, iti k sv. maši.

Se nedeljski počitek se ni mogel vpejljati za vse delavce, služabnike in pomočnike, ampak samo za obrtno pomožno osebje, in še za to ne brezizjemno, ampak dovoljeno je bilo ob nedeljah čiščenje in popraviljanje obrtnih strojev in prostorov.

Razven tega je bila ministru pripoznana pravica, iz veljavnih uzrokov delati izjeme in obrtna dela dovoljevati tudi ob nedeljah.

Še slabše je bilo za trgovinske pomočnike, za katere omenjena določba ni veljala, ampak trgovinski minister je določeval za razne kraje in trgovine raznoteri nedeljski počitek; jedni morajo svoje

štacune zapreti opoldne, jedni še le ob petih popoldne, jedni pa smejo ali dostikrat celo morajo tudi ob nedeljah prodajati celi dan. Kadar se pa začno delati izjeme, ob samih izjemah skoro zgine pravilo. Tako je tudi z nedeljskim počitkom. Postavno imamo nedeljski počitek, dejansko pa ne. Marsikateri trgovec bi rad zaprl svojo štacuno in svojim pomočnikom dal počitek, ali sosedu jo dovoljeno imeti odprto, zato se tudi on poslužuje te dovolitve in drži prodajalnico odprto iz zgolj konkurence, in ubogi pomočniki pridejo ob svoj počitek.

Nekateri trgovci pa še na poseben način v svoj dobiček izkoristujejo določbe glede nedeljskega počitka. Ker se smejo po ministerski odredbi štacune z jedili odprte imeti do 5. ure popoldne, začeli so nekateri prodajalci z mešanim blagom prodajati tudi kruh, sočivje itd., pa le zaradi tega, da morejo svoje štacune dalje odprte imeti in svoje pomočnike na tako zviti način pripravijo ob nedeljski počitek.

Neka ministerska odredba z dne 31. decembra 1891, št. 52.021, sicer določuje, da morajo gospodarji takih štacun svojim pomočnikom vsako nedeljo privoliti vsaj poldnevni počitek, ali jim dati na vsakih štirinajst dni ali na tri tedne celi dan prosto, toda gospodarska ne gleda na strogo izvrševanje te zakonite določbe, pomočnik pa je ne more tirjati, ker se sicer izpostavi nevarnosti, da zgubi svojo službo.

Če vprašamo, zakaj se pri trgovini delajo tako splošne izjeme, se nam navadno odgovarja, da se to godi iz ozirov na prebivalstvo, ki ob nedeljah najprilicneje in vsled tega najraje kupuje potrebne reči. Ali ta izgovor je piškav. Pred obrtnim redom bile so vse štacune zaprte, kar velja na Angleškem in v Ameriki še zdaj. In tudi pri nas so nekateri dnevi v letu, kakor Božič, Velika noč in Sv. Rešnje Telo, ko prodajalnice niso odprte.

Ako je bilo torej to prej mogoče in je ob omenjenih dnevih in deželah mogoče še zdaj, zakaj bi to ne bilo mogoče zdaj? Izprva se bode nekaterim morebiti malo nadležno zdelo, ali sčasoma se bodo ljudje temu zopet privadili, in ako bodo videli, da so ob nedeljah štacune zaprte, se bode vsaka gospodinja že prej poskrbela s potrebnimi rečmi, trgovinski pomočniki pa bodo imeli vsaj ob nedeljah mir in počitek, ki so ga iz raznih ozirov silno potrebni.

Vsak človek, kateri pošteno dela, — in trgovinski pomočniki so menda tudi ljudje, — potrebuje razvedrila in počitka. In čim dalje dela, tem večji mora biti tudi počitek. Če morajo torej trgovinski pomočniki v nekaterih krajih, in zlasti po štacunah s špecerijskim blagom, delati in se ubijati po 12 do 16 ur na dan, jim poldnevni nedeljski počitek pač ne zadostuje, ampak treba jim je cellega dne.

Ne moremo si misliti, da bi bil vsakateri izmed njih zgubil ves verski čut, ampak večina med njimi se zaveda svoje vere in čuti dolžnost, ob nedeljah zadostovati božji in cerkveni zapovedi in pri daritvi sv. maše iskati kreposti za svojo dušo in tolažbe za svoje dostikrat bridko užaljeno srca. Vsakatega žene, čedalje bolj izobraževati svojega duha, bistriti um in pomnoževati svojo vednost, zlasti katero za dobro in vspešno izvrševanje svoje trgovinske stroke potrebuje.

Vsakdo čuti potrebo, se po tolikem trudu tudi malo razvedriti in v prijetni družbi iskati kratkega časa in nedolžnega veselja. Zlasti pa mora vsakdo varovati svoje zdravje, ki je največji dar božji za vsakega človeka.

In prav v tem oziru so trgovinski pomočniki zdaj jako na slabem. Dvanajst- do šestnajsturno delo na dan, nizki in zadubli prostori in pomanjkanje počitka zelo neugodno vpliva na njih zdravje, kakor pričajo statistični izkazi. Pri trgovinski gremjalni blagajnici dunajski je vpisanih 12.237 pomočnikov, izmed katerih jih je bilo leta 1892 mimgredé bolnih 11.844, torej malo da ne vsi. Hudo bolnih in za izvrševanje poklica nezmožnih jih je bilo 1800, torej 14,5%, s 46.237 bolniškimi dnevi; kužljive bolezni jih je imelo 365, za krvjo bolnih je bilo 174, na sopilih 467, v želodecu 469. vse to zaradi slabega zraka in preobilnega truda in dela. Povprečna starost živečih znaša 29—30 let, po-

vpredna starost zamrlih pa 34—35 let. Tako neugodnih števil ne najdemo pri nobenem drugem stanu.

Tudi v družinskem oziru je sedanje razmerje jako škodljivo. Če mora oženjeni pomočnik ali tudi gospodar in gospodinja dan za dnem po 16 ur ali morda še dalje biti v štacuni, in če mora prodajati tudi v nedeljo dopoldne ali še popoldne nekoliko ur, mu ni mogoče skrbeti za pravo odgojo otrok. Mati nima časa, otrok opravljati, oče jih ne more nadzorovati, ampak prepuščeni so poslom, kjer se dostikrat popačijo, ali pa vsaj zdivjajo.

Ako hočejo pomočniki zadostovati potrebam svojega srca in duha, svoje duše in svojega telesa in svoje družine, jim ne zadostuje samo poldnevni nedeljski počitek, ampak imeti morajo vsaj celo nedeljo za se in za svojo družino.

Zato se ne smemo čuditi, da vsi pomočniki celodnevni nedeljski počitek zahtevajo kot eno najglavnejših tirjatev, in da komaj pričakujejo trenutka, ko bode vsem brez razločka dovoljeno sedmi dan počivati.

Obrtni odsek državnega zbora sklical je bil lansko leto od 25. maja do 10. avgusta velikansko obrtno enketo, da bi iz ust prizadetih krogov, delavcev, pomočnikov, obrtnikov, trgovcev in tovarnarjev slišal njih glavne težnje in se podučil, v katerih točkah naj bi se spremenil obrtni zakon. Med 30 vprašanji, ki so se bila predložila povabljenim strokovnjakom v pretresanje, zadevalo je 28. vprašanje tudi nedeljski počitek. Vsi delavci brez razločka so zahtevali celodnevni nedeljski počitek, eni so pa segali celo dalje ter priporočali počitek 36 ur, namreč od 6. ure v soboto zvečer do 6. ure v ponedeljek jutraj. Tudi v tem so bili vsi edini, da naj ta počitek velja za vse pomočnike brez razločka, naj služijo v mestih ali na deželi, naj prodajajo cretlice ali tobak, ali kramarsko, ali špecerijsko blago, ker je 16 urno delo na deželi in v manjših mestih za pomočnike enako mučno, kakor v glavnem mestu. Za pomočnike po gostilnah, ki se ob nedeljah ne morejo zapirati, zahtevali so kot nadomestilo kak drug dan v tednu, in razun tega so tudi še priporočali, da naj bi ob nedeljah gostilne ne smeje mrzlih jedij prodajati čez ulice, da bi ne delale škode trgovcem, ki morajo svoje štacune zapirati. Koliko je pomočnikom mar za nedeljski počitek vidi se tudi iz tega, da so za one trgovce in obrtnike, ki bi se ne držali zakona in svojim pomočnikom ne dovoljevali nedeljskega počitka, zahtevali ostro kazni in sicer ne v denarjih, ampak z zaporom. Kdor delavce in pomočnike ob nedeljah zapira po delavnicah in štacunah, sam pa se lepo sprehaja, naj se po njihovi sodbi vtakne v zapor, da bode videl in čutil, kako prijetno je, na Gospodov dan zaprtemu biti.

Mnogo zastopnikov je pri tej priliki povdarjalo tudi katoliško prepričanje, ter zahtevalo, da naj se nedelja tudi posvečuje s službo božjo ter na prav enak način kakor nedelje praznujejo in posvečujejo tudi zapovedani prazniki. Na deželi je na mnogih krajih že zdaj to vpeljano, da med službo božjo zapirajo štacune; zlasti pa bi morale krčme zaprte biti mej službo božjo.

Gospodarji, obrtniki in trgovci, so se postavljali na drugačno stališče; nekateri so pač priporočali celodnevni nedeljski počitek in povdarjali, da je v ponedeljkih delo slabše, ako delavec dela ob nedeljah, in da ima gospodar vsled tega v ponedeljkih toliko ali še več škode, kakor je pridobil z nedeljskim delom; nekateri so povdarjali tudi versko stališče in zahtevali posvečevanje nedelj in zapovedanih praznikov, mnogi pa so priporočali, da naj se nedeljski počitek pričinja ob 10 uri dop. ali opoldne, eni so se potezali, da naj se pričinja ob dveh, eni ob štirih popoldne in še nekateri so zagovarjali sedanje določbe, češ, da so zadostne, ako se le izvršujejo.

In zdaj pogledimo, v koliki meri Hribarjev predlog zadostuje raznim potrebam in zahtevam.

Vsak otrok, ki k pameti pride, pozna božjo in cerkveno zapoved, ki velevala: Posvečuj praznik, in bodi vsako nedeljo in vsak zapovedan praznik spodobno pri sv. maši. Ravno tako pa tudi vsak otrok vé, da se sv. maše opravljajo samo dopoldne, ne pa tudi popoldne. Če naj se toraj nedeljski počitek omeja le na nedelje in celo ob nedeljah pričinja še le opoldne, pomočniki nikakor ne morejo zadostovati svojim verskim dolžnostim. Vrnemo kristijanu ta predlog toraj nikakor ne zadostuje, ampak se utegne le naprednim ljudem pri-

legati, kateri sv. mašo na kol obešajo in v prosto naravo hité, češ, Bog je povsod, in na Golovu ali Grintovu ga ravno tako lahko častiš, kakor v cerkvi pri sv. maši.

Pa tudi v narodno-gospodarskem, zdravstvenem in humanitarnem oziru ta predlog ne zadostuje. Če človek dan za dnem od ranega jutra do pozne noči po 16 ur ali morebiti še dalje tiči v tesnih in zaduhlih prostorih in še le v nedeljo opoldne ves truden in zdelan pride med svet, kaj naj počne? Ali naj se vleže, da se malo opoči, ali naj vzame knjige v roke, da žlahni svoje srce, bistri svoj um, pomnoži svoje vednost, ali naj hiti na zrak, da vtrdi svoje zdravje, ali naj poišče veselo družbo, da se malo razvedri ali naj ostane, ako je oženjen, pri ženi in otrocih, da vžije malo družinskega veselja?

Hribarjev predlog je pa tudi v tem pretesen, da se ozira samo na prodajalce špecerijskega, kolonijalnega blaga in delicates, glede drugih pa naj ostane pri starem. In vendar je tudi za druge potreben nedeljski počitek. V prvi vrsti spadajo semkaj c. k. trafike in loterije. Dotični prodajalci in prodajalke spadajo med trgovinsko pomočno osebo, ker je pač vse eno, ali prodaja kdo sladkor in kavo, ali gnjati in klobase, ali tobak in loterijske rimese, ali koleke in pismene marke.

Ministerska odredba z dne 27. maja 1885. l. drž. zak. št. 83 v § 2 lit. B. točka 10, katera naj se po Hribarjevem predlogu spremeni, se prav nič ne ozira na c. k. trafike in loterije. Vendar pa državni izdelki ne morejo biti izvzeti od obrtne postave. Že po sedanjih določbah bi se morale c. k. trafike in loterije ob nedeljah zapirati vsaj opoldne, pa morajo ostati odprte celi dan. Nižje avstrijska finančna direkcija je v polajšanje dotičnim pomočnikom, oziroma pomočnicam že zdavnej zaukazala, da jim morajo gospodarji prosto dati vsako drugo nedeljo, ali vsaki teden po pol dneva; toda pomočniki in pomočnice se te polajšave ne morejo posluževati, ker morajo skrbeti za kakega namestnika, kateremu pa brez prejšnjega inventiranja skoraj ne morejo izročevati blaga. To je pa tako zamudno in težavno, da se raje odpovedo dotični dobroti, ako jih gospodar, oziroma gospodinja sama nočeta nadomestovati. Skrajni čas je toraj, da se tudi c. k. trafike in loterije zapirajo ob nedeljah, in sicer ne samo zaradi načela, ker so ljudje, ki po 16 ur tiče v tesnih luknjah in dostikrat celo svoje jedi vživajo v zaduhlih, od nikotina zastrupljenih prostorih, nedeljskega počitka zelo potrebni, ampak ker sicer tudi po drugih prodajalnicah ta počitek se ne da izvrševati. Prav veliko trgovcev z raznim blagom poleg navadnih trgovinskih rečij, prodaja tudi smodke in tobak; vsi ti svojih štacun torej ne bi smeli ob nedeljah zapirati, ako se tudi za trafike ne določi nedeljski počitek, kar bi bilo pa krivično za druge poštene trgovce, ki bi morali svoje štacune zapirati. V Loosdorfu so se bili tamošnji trgovci sami med seboj pogodili, da bodo ob nedeljah vsi štacune zapirali, tudi oni, ki so poleg drugega blaga prodajali tobak. Res so to storili, ali v pondeljek pride c. k. finančno-stražni nadzornik in jim žuga z ovadbo in kaznijo, ako še katero nedeljo zapro svojo trafiko. Kakor so pripovedovali gališki veščaki, si tamošnji menjalci in bankirji kaj radi preskrbujejo tudi licence za prodajo tobaka, kolekov in pismenih mark samo zaradi tega, da morejo svoje prodajalnice odprte imeti tudi ob nedeljah. Silno potrebno je torej, da se zaukaže ob nedeljah tudi zapiranje c. k. trafik in loterij.

Kadivci bodo morebiti iz početka malo godrnjali, ali naposled se bodo privadili in se ob sobotah preskrbeli s tobakom in smodkami, katere v najskrajni sili pa lahko dobe tudi pri kakem prijatelju, ali pri postrežniku v gostilni. Država naj daje toraj dober zgled, ki bode dobrodejno vplival na ljudstvo, katero se bode hitro privadilo nedeljskega počitka in se rado onegalo pretirane zložnosti.

Pa še nekaj drugega prezira Hribarjev predlog. Prava kuga so žganjarije zlasti za delavski stan. Nekateri ob sobotah dobé plačo, pa je ne nesejo domu, ampak se še med potjo zgubé v žganjarije, kjer ostanejo čez noč, pozabijo na

zeno in otroke, zapravljajo zasluženi denar in telesno in нравno propadajo. Prišedši domu se žganjarji ne zavedajo, da je napočila nedelja, katero je treba posvečevati. Na vso moč si je treba toraj prizadevati, da se to kolikor mogoče omejuje. Zato se od vseh stranij čujejo glasovi, da naj se tej kugi postavodajalstvo z vso silo ustavlja, postavno ukrene, da naj se žganjarije zapirajo v sobotah že ob 6. uri zvečer in ostanejo zaprte do 6. ure v ponedeljek zjutraj.

In zadnji pogrešek Hribarjevega predloga je končna zahteva njegova. Kdor se peča z javnimi zadevami, iz državnozbornskih poročil vé, da se pripravlja temeljita preosnova obrtnega zakona in da je bila prav v ta namen lansko leto sklicana že prej omenjena velika obrtna enketa. V razgovor so prišle raznotere važne zahteve obrtnikov, med katerimi je tudi, nedeljski počitek. Vse te zahteve bodo tem lažje obveljale, ako jih prizadeti in drugi veljavni krogi podpirajo s peticijami, priporočili in primernimi izjavami. Posebne važnosti v tem oziru so mnenja deželnih zborov. Hribarjev predlog o tej znameniti premembi nič ne omenja, in ker drugega ne zahteva, kakor neznamitno premembo neke ministerske odredbe, bi človek sodil, naj gledé določb obrtnega zakona samega ostane pri starem. To pa ne zadostuje; mi hočemo nedeljski počitek s postavo samo, in ga ne pripuščati spremenljivim ministerskim odredbam, in če naj se naš deželni zbor oglasi v tej zadevi, oglasi naj se v tem smislu, da vlado pozivlja, pri nameravani premembi obrtnega zakona ozirati se tudi na opravljene zahteve gledé celodnevne nedeljskega počitka.

To so razlogi, zakaj nismo hoteli podpisati Hribarjevega predloga.

Zdaj pa sodite sami, ali je imel prav, ko nam je v vtemeljevanju svojega predloga očital, da smo prestopili svoj program, ker njegovega predloga nismo podpisali. Še bolj drzovito pa je bilo nam očitati, da govorimo skozi okno samo zaradi tega, da obdelujemo volilce. Jaz ne govorim nikdar skozi okno, ampak stvarno razpravljam vsako reč; gospodu Hribarju nečem očitati, da je v tem slučaju ravnal po znanem izreku: Wie der Schelm ist, so denkt er von Andern, dasi bi se kaj lahko človeku vrivala ta misel.

Strinjam pa se s predlogom upravnega odseka, ki se ozira na celdnevni nedeljski počitek, na vse kraje, vse obrti, tudi na trafike in loterije, in na prošnjo do državnega zbora za spremembo obrtnega zakona.

Samo ene reči pogrešam v njem, namreč določbe zastran žganjarij. Zato si usojam nasvetovati dostavek:

•Žganjarije pa naj bodo zaprte od 6. ure v soboto zvečer, do 6. ure v pondeljek zjutraj.

Če se tudi vsled tega morebiti zmanjša naša deželna naklada na žganje, se pa povzdigne нравnost našega ljudstva, kar je gotovo večje vrednosti kakor nekateri zgubljeni krajcarji. Zato Vas prosimo, da pritrdite nasvetom upravnega odseka in mojemu dostavku.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. februarija.

Sodišče v Tepličah začne poslovati dne 1. marca. Osnova tega nemškega okrajnega sodišča na Češkem ima dolgo zgodovino in je v tesni zvezi z najnovejšim političnim življenjem na Češkem. Tamošnji prebivalci že dolgo prosijo osnove tega sodišča. Deželni zbor češki je v prejšnjih desetletjih se že pečal s to stvarjo in jedenkrat celo pritrdil v osnovo tega sodišča. Stvar je pa bila potem zopet odložila. Češkonemška sprava je zopet izprožila to stvar. Pravosodni minister grof Schönborn je kar odredil, da se to sodišče osnuje, ne da bi bil še vprašal deželni zbor. To je pa vzbudilo silen vihar mej Mladočehi, ki so v državnem zboru predlagali, da se zaradi tega minister toži, ker je rušil pravice češkega deželnega zbora. Njih predlog je propal, ali z osnovo sodišča je pa šlo tako počasi, da še le pod koalicijsko vlado stopi v življenje.

Demonstracije za civilni zakon. V Poznunu so liberalni katoliki mislili sklicati shod, na katerem so demonstrirali za civilni zakon. Premislili so se pa, ker so spoznali, da bi taka demonstracija le utegnila kaj slabo izpasti. Sedaj hočejo sklicati shod liberalnih mož vseh veroizpovedanj. Pa

še sedaj jih muči skrb, da bi le utegnili nasprotniki civilnega zakona priti v večini na shod. Zaradi tega so se pa sp. razumeli s socialnimi demokrati, da s kričanjem in razgrajanjem shod razženo, ako bi se videlo, da bi se imel za liberalce neugodno izvršiti. Oklic za ta shod so pa podpisali največ uradniki in drugi od vlade odvisni ljudje. — Požunski katoliki pa mislijo na ta shod odgovoriti s shodom, na katerem se izrečejo proti civilnemu zakonu. Da bode poslednji shod se dokaj sijajneje izvršil, je gotovo. Javno mnenje na Ogerskem vedno manj mara za vladno politiko.

Civilni zakon v ogerskem državnem zboru. Pravosodni minister Szilagyi je v dolgem govoru zagovarjal civilni zakon. Obračal se je pred vsem proti Apponyiju, ali se mu nikakor ni posrečilo, izpodbiti Apponyijevih argumentov. Najglavnejši argument je bil, da civilni zakon samo za to ne doščá novodobnim zahtevam, ker bi potem prebivalstvo zmatrало civilne zakone za nekako nepopolne, slabše od drugih. Če se duhovniku pusti pravico sklepati zakone, ima on tudi pravico razsojevati o zakonskih stvareh in bi gotovo le sodil po cerkvenih določbah ne brigajoč se za državo. Država bila bi nekako podrejena cerkvi. Potem je zatrjeval, da cerkev ne bode na škodi, ker se bodo ljudje dali poročati tudi v cerkvi. Pravil je, kako da se v drugih državah, kjer imajo civilni zakon, skoro vsi potem poroče v cerkvi. S tem je pač minister priznal, da tudi v kulturnih državah večina prebivalstva zmatra civilni zakon za nekaj nepopolnega, ker sicer bi ne hodili se poročat v cerkev. Vlada torej hoče prebivalstvu nekaj vriniti, ker bi po mnenju prebivalstva bilo slabše, nego so sedanje vredbe.

Italijanski finančni minister Sonnino je nakrat prišel v slabo ime pri židih in njih listih. Od prvega do zadnjega ga grozno napadajo. Strašen greh, katerega je storil, je ta, da hoče nekoliko ponižati obresti od državnih papirjev, kar bi sevédá močno čutili židovski bogataši. S tem izpodkopuje kredit Italije, kričé vsi ti listi od prvega do zadnjega po vsej Evropi. Po borzah pa bitro padajo italijanski papirji. Pa ne le finančnega ministra, temveč vso vlado, zlasti tudi Crispija, tega dosedanjega ljubljenca liberalcev, silno napadajo. Sevédá borzijancem bi bilo ljubše, da so se obdačili le kmetje, ali pa naredili novi dolгови, nego da se jim nekoliko pristrižejo dohodki. Po našem mnenju je pa to pač najboljša točka vladnega finančnega programa. Težje bode pa s povišanjem drugih davkov, ker je prebivalstvo že tako preveč obubožalo. V zbornici zadene vlada gotovo na hud upor, ker veliki židovski kapital bode porabil svoj vpliv, da vrže vlado, prijatelji naroda se bodo pa tudi težko odločili za povišanje raznih davkov.

Francija in Portugalska. Razmere mej Francijo in Portugalsko so se do skrajnosti poostrele. Francoski poslanik je že zapustil Lizbono. Razpor se je bil začel, ker je Portugalska prisiljena, vsled slabih financ nekoliko ponižala obresti od državnih dolgov. Baš francoski kapitalisti pa imajo največ denarja v portugalskih državnih papirjih. K temu se je pridružil neki razpor s portugalskim konzulom v Sanzibaru in portugalska vlada se je bila pogodila s francoskim inženjerjem Hersentom, da zgradi neke večje potrebne pristaniške zgradbe v Lizboni. Mej vlado in inženjerjem so se pa pokazala neka nesporsazumljenja in vlada mu je vzela delo in pridržala celo njegove stroje. — Upati je pa, da se spor kmalu poravna, ker Portugalci se ne bodo upali preveč napenjati strun. V Lizboni dobro vedo, da bi monarhijo spravili v nevarnost, ko bi prišlo do kake vojske.

Novi volilni red v Belgiji. Vlada je naposled izdelala tudi nov volilni red, in ko ta postane zakon, potem bode pa stopila nova ustava v življenje. Zbornici bodeta volilni red vsprejeli, ker se je vlada že poprej sporazumela s strankami o načelih. Vpeljalo se bode za obe zbornici in pa za provincijalne zastope proporcionalno zastopstvo. Naredili se bodo veliki volilni okraji, ki bodo volili po več poslancev. Mandati se bodo razdelili potem mej stranke po razmerju oddanih glasov, tako, da tudi manjšina dobi primerno zastopstvo. Po novem volilnem redu ne bodo v Bruselju voljeni samo liberaloi, temveč tudi nekaj konservativcev, v Löwenu pa ne več sami konservativci. Kateri stranki bode tak volilni red koristil, se še ne vé. Za občinske volitve pa ta volilni sistem ne bode veljal, temveč se bodo volilci razdelili po davkih v tri razrede in volili na navadni način.

Razgled po slovanskem svetu.

Ljudsko šolstvo v Rusiji.

Pod prejšnjim carjem Aleksandrom so tudi v Rusiji bili začeli uvajati šole po zapadnoevropskem kopitu, pri katerih bi duhovščina ne imela dosti besede. Te šole, katere so vzdržavale gubernije, so bile jako drage, kakor so vse liberalne naprave, ali pravega uspeha od njih ni bilo. Zaradi tega je pa sedanji car zaukazal, da se vpeljejo pri župnijskih župnijske šole, ki bodo popolnoma pod nadzorstvom cerkve, katere ne bodo spadale pod učno ministerstvo, temveč bodo podrejene sveti sinodi. V prejšnjih šolah se ni dovolj oziralo na uravnoversko odgojo, kakor priznavajo ruski listi, kar bode v novih od duhovščine odvisnih šolah pač drugače.

Sedaj so v Rusiji dvojne šole, verske in posvetne. Vsake imajo posebno upravo in posebno organizacijo. Ta razcepljenost v organizaciji šolstvu pa baš ugodno ne vpliva, zato pa zahtevajo konservativni možje, da se šola jednotno organizuje pod vodstvom duhovščine.

Sveda se temu upirajo tudi v Rusiji liberalci, kakor drugod. Kakor pri nas, tako tudi v Rusiji zagovarjajo liberalci posvetno šolo, da je dovolj verska in se sklicujejo na neko določbo v šolskih zakonih, ki govori o versko-nravni vzgoji in pa o tem, da se v šolah uči tudi veronauk. Navajajo se torej popolnoma tisti razlogi, kakor pri nas. Tudi v tem vidijo liberalci že zadostno jamstvo za versko vzgojo otrok, da nekateri zastopniki duhovništva sedé v šolskih svetih.

Mej drugim pa liberalci za svojo šolsko sistemo to navajajo, da se sedaj prebivalstvo, posebno pa gubernijski in mestni zastopi, bolj brigajo za šole, ker imajo večni vpliv v njih, nego bi ga potem imeli, ko bi duhovščina zadobila večjo besedo. Liberalci se pa ne zmenijo niti za to, da je tudi v Rusiji, kakor drugod, baš cerkev prva skrbela za osnovo šol in torej ima do njih neko pravico.

Potem je pa tudi pomisliti, da baš župnijske šole kažejo najlepše uspehe, dasi so se z nova uvedle še-le pred devetimi leti, ali so se popolnoma organizovale še-le zadnja leta. Te šole širijo omiko globoko v narod, dočim se prejšnje niso mogle priljubiti in so trpele baš na mnogih formalnostih in na mnogih pisarijah.

Ker pa car in odločilni krogi v Peterburju spoznavajo, da je baš slaba vzgoja v šoli kriva tistega zmotenja duhov, ki se kaže v nihilizmu, je pričakovati, da se polagoma vse šolstvo spravi pod cerkveno upravo.

Mi katoličani se le bojimo, da se bode ta preosnova šolstva izkoristila tudi proti katoličanstvu. Šole podrejene sveti sinodi bodo pač le razširjale pravoslavje. Najbrž bodo tudi šole v katoliških krajih hoteli podrediti pravoslavni duhovščini, kar bi bilo v neizmerno škodo katoliški cerkvi. Le malo upanja je, da bi šole pustili pod nadzorstvom katoliških duhovnikov.

Ze sedaj se večkrat silijo katoliški otroci po šolah, da hodijo k pravoslavni službi božji. Načelnik svete sinode vidi že sedaj za svojo glavno nalogo, katolike pridobiti za pravoslavno državno cerkev. To je povod, da uči s posebnim veseljem ne gledamo na nameravano spremembo šolske organizacije v Rusiji, če tudi se strinjamo z načeli, na katerih se hoče vravljati, ker cerkev ima prvo pravico do šole.

Želimo pa, da bi tudi pri nas tisti, ki se navdušujejo za Rusijo in posebno za ruske vredbe pod sedanjo vlado, tudi z Rusi prišli do prepričanja, da je jedina prava vredba šole na verski podlagi.

Koledar

za 9. teden leta 1894.

Nedelja 25. febr.: 3. postna, evangelij: Jezus izžene hudiča iz mute. Luk. 11. Marjeta Krist. Ponedeljek 26. febr.: Nestor, škof, muč. Torek 27. febr.: Leander šk. Sreda 28. febr.: Roman spoz. Četrtek 1. marca: Albin šk. Petek 2. marca: Simplicij, p. Sv. 5. Rane Gospodove. Sobota 3. marca: Agopida d. m. — Lunin spremin: Zadnji kraje 27. febr. ob 1. uri 26. m. popol. Solnce izide 1. marca ob 6. uri 43. m., zaide ob 5. u. uri 43 m. Dan zraste v marec za 1 uro 41 minut.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. februarja.

(Mir — sprava.) Pod tem naslovom je prinesel „Slov. Narod“ dva članka iz peresa znanega dolnjškega odvetnika g. S—c. V tem članku čitamo mej drugim lepe besede: „Majhn smo Slovenci; komaj za zajutrak Nemcem in Italijanom, če smo doma ne-jedini, če smo taki čudneži, kakor sedaj; ali če smo-j-dini brez razločka, kakor smo bili prejšnje čase, potem smo trdni.“ Pač škoda, da gospodje pri „Sl. Narodu“ tega niso vedeli že pred desetimi in več leti, kajti ne imeli bi mi potem domačega razpora. Ob priliki petindvajsetletnice „Slov. Naroda“ smo mi dokazali, da je naš razpor starši, nego je dr. Mahničovo delovanje, da torej g. dr. Mahnič ne more biti prvi provzročitelj sedanjega razpora. Dokazali smo pa tudi, da so ravno pri „Narodu“ gospodje, ki so na vsak način razpor hoteli in se veselili, ako so naredili kako luknjo v našo tedanjo trdno narodno organizacijo. Kako se je baš „Narod“ veselil, če je propal kak kandidat „Narodnega centralnega volilnega odbora“. Kar smo mi tedaj pisali, „Narod“ še do zdaj ni ovrget, ker tudi ovrgeči ne more, ker so mnogim še preveč v spominu dogodki ob začetku narodnega sedanjega razpora. Zato svetujemo gosp. S—c, da se s svojimi nauki obrača le do gospodov pri „Slov. Narodu“. Sicer pa je že g. S—c večkrat pokazal, kako zoperna mu je — kuta, o kateri veže otrobe tudi v tem članku. In vendar bi želeli, da bi se tudi g. S—c sprijaznil s samostansko „regulo“, morda bi ga kedaj še vsprejeli med-se trapisti, ki ne smejo govoriti in baje tudi ne pisati vsaj takih neslanostij ne, kakor nam jih ponuja v onem članku g. S—c.

(Duhovnik in dijaki.) S tem naslovom smo 21. febr. objavili neki popravek višje gimnazijskega ravnatelja ljubljanskega gosp. A. Senekovića, v katerem pravi, da je bilo več tukajšnjih dijakov kaznovanih, to pa radi tega, ker so se bili pregrešili proti jasnim določilom disciplinarnega reda za c. kr. gimnazije na Kranjskem, ne pa zato, ker so občevali z duhovniki. — Ker se tukaj gospod ravnatelj sklicuje na disciplinarni red za gimnazije in ker je nam tudi deželni šolski svet priporočal, naj se seznanimo s tem redom, zato smo si oskrbeli iztis tega disciplinarnega reda ter se prebravši njegova določila prepričali, da smo ta red skoro bolje poznali, nego gimnazijsko vodstvo samo. — Tukaj v informacijo svojih čitaljev in višje-gimnazijskega vodstva navedemo le nekaj §§ disciplinarnega reda ter jih vporabimo na naše razmere. § 31. alin. 4. pravi: Shajati in zbirati se v večjem številu, da bi se literarno izobraževali ali gojili družabnost, smejo le z dovoljenjem učiteljskega zbora in pod njegovim nadzorstvom. — Učiteljski zbor ima pravico učence, ki se pregreše zoper te predpise, ko bi enkratno opominjanje ostalo brez uspeha, odstraniti iz zavoda. — Nekateri dijaki so dobili letos v spričevalu »minder entprechend« z dostavkom: »wegen verbotener Versammlungen«. Sedaj bi si usojali vprašati gospoda ravnatelja: Ali je njemu znano, da so dijaki, ki so letos dobili slab red v nravnosti, zato ker so se lansko leto nedovoljeno shajali, njemu naznanili čas in kraj in predmet svojih shajališč? — Nam je znano, da so sedaj kaznovani dijaki to storili, da je bilo vodstvu znano, kedaj in kje se dijaki sami shajajo; bila je tedaj le dolžnost vodstva nadzorovati te dijake, kaj da delajo na teh shodih. — Vprašamo torej: Ali je višjegimnazijsko vodstvo naznanilo učiteljskemu zboru, ko so obravnavali gledé reda v nravnosti, da so ti dijaki, ki naj dobé »minder entprechend wegen verbotener Versammlungen«, čas in kraj teh shodov naznanili ravnateljstvu? — Nadalje posito non concessio da so kaznovani dijaki se res vdeleževali prepovedanih shodov, vprašamo, kedaj so bili kakor disciplinarnega reda § 31. ali 5. jasno zahteva, jedenkrat opomnjeni in je ta opomin ostal brez uspeha? — Kolikor nam znano, ni se ta opomin nikoli vršil, marveč je takoj brez opomina nastopila kazen.

Vprašamo, ali se ni s tem prekršila jasna določba gledé disciplinarnega reda? Nekateri dijaki so dobili slab red v nravnosti: »wegen Theilnahme an unerlaubten Ausflügen«. Gledé te točke bi vprašali višjegimnazijsko vodstvo: Ali nista bila izleta pod nadzorstvom duhovnov znana vodstvu že lansko leto? Kako torej, da se je ta krivda našla še le se-

daj? Ali niso imela v lanskem šolskem letu določila disciplinarnega reda iste veljave, kakor letos? Kako torej, da se je vsa ta preiskava vršila in kazen določila še le v letošnjem šolskem letu? — Jeden dijak je bil kaznovan zaradi razširjenja prepovedanega časnika. Tu je govor o „Rimskem Katoliku“. Gledé čitanja časnikov pravi § 22. disciplinarnega reda: Prepovedano je, naročati si političnih časnikov. Gledé tega omenimo, da „Rimski Katolik“ ni političen list ter da ni bila prepoved, naročati imenovani list, nikoli naznanjena dijakom. Prosimo, naj nam pové višjegimnazijsko ravnateljstvo, kedaj je bil „Rimski Katolik“ javno prepovedan na ljubljanski višji gimnaziji, da se je na podlagi te prepovedi kaznoval dijak z zaporom osem ur in slabim nravnostnim redom? Omenimo tudi, da so ti dijaki dobili zapora od 6 do 8 ur. — Kazen zapora pa se daje po § 41. disciplinarnega reda le „pri hudih nravnih in disciplinarnih pregreških.“ — Ali je udeleževanje shodov, za katere ravnateljstvo vé in ali so izleti dijakov pod nadzorstvom duhovnov in z dovoljenjem starišev res tako hudi nravni in disciplinarni pregreški, da so se morali kaznovati s šest- do osemurnim zaporom? K sklepu omenjamo brez komentara dogodek, ki se je tudi vršil proti koncu zadnjega šolskega polletja: Neki profesor je naznanil pri konferenci dijaka, rekoč, da ga ni pozdravil na ulici. Učiteljski zbor je brez preiskave določil dijaku zato 16 ur zapora in „minder entprechend“ v nravnosti. — „Minder entprechend“ je dijak res dobil v spričevalu, zapora pa ni dostal, ker so njegovi stariši med tem rekurirali proti temu sklepu in zahtevali preiskave. Tej želji se je ustreglo; preiskava se je vršila ter dognala, da je dijak — nedolžen! Konečno vprašamo: Ali je bilo vse to znano deželnemu šolskemu svetu? In če mu ni bilo znano: Kaj hoče po svoji dolžnosti ukreniti v tej zadevi?

(Obdržal bo še deželnozborski mandat) i nadalje deželni in državni poslanec gosp. prof. Fr. Sukič, ker so ga pregovorili ujeja somišljeniki, tako se poroča iz Ljubljane dunajskim in graškim listom. Koliko je na tem resnice, nam ni znano.

(Notarijat v Postojni.) Justični minister je premestil notarja g. G. Omahna iz Senožeč v Postojno.

(Odlični gostje v Opatiji.) Iz zdravilišča Opatije se nam poroča: Berolinska brzojavka nas obvešča, da dné 10. marca dospejeta sem nemški cesar Viljem in cesarica Avgusta Viktorija z otroci in obilnim spremstvom in ostanejo tu več tednov. Najetih je v Opatiji v vilah »Amalija«, »Szenere« in »Angiolina« za 60 oseb nad 40 sob. — V soboto dné 24. t. m. pripluje juhta »Greif« s cesarico Elizabeto v Marzelj in odrine takoj proti Sv. Martinu ob Riviéri, kamor se pripelje i naš cesar. Na svojem povratku posetil bode cesar Franc Jožef nemškega cesarja v Opatiji. — Dalje dospejo sem ruska cesarica z najstarejšo hčerjo Ksenijo, ki se je pred nekoliko dnevi zaročila z velikim knezom Aleksandrom Mihajlovičem, in z njimi zajedno tudi vojvoda Oldenburški, ki je sorodnik ruskemu dvoru. — Vreme je prekrasno; do danes (petek) je narastlo število kopeliščarjev in tujcev tu nad 3889 v tej sezoni!

(Slovensko gledališče.) Tudi včeraj je privabila opera »Prodana nevesta« toliko občinstva v gledališče, da je bilo popolno razprodano. — V četrtek dne 1. marca se bode ponavljala v četrti.

(Premembe pri okrajnih sodiščih.) Pristav okr. sodišča v Ajdovščini, g. Rud. Musina premeščen je k okrož. sodišču v Gorico, g. dr. Ant. Borzelatto pa iz Pazna k okrož. sodišču v Rovinj; dalje so bili premeščeni vsled svoje prošnje: okr. sod. pristavi g. Jos. Platzer iz Pulja v Sežano, dr. H. Tuma iz Tolmina v Ajdovščino in N. Milinovič iz Pazna v Koper. — Sodnimi pristavi bili so dalje imenovani avskultanti: R. Pestotnik za Pazin, dr. A. Signori za Pulj, Geminijan Parisini za dež. nadsod. v Trstu, dr. Ciril Giacomelli za Pazin in dr. Ugon Pangrazi za Tolmin.

(Imenovan je) rednim profesorjem matematike na tehniški visoki šoli v Brnu naš rojak g. dr. Fr. Hočevár.

(Preložen somenj.) Na prošnjo mestne občine v Metliki se bode vsakoletni semenj, ki se je dosedaj vršil 20. marca istodobno s semnjem v Črnomlju, prelozil ter se bo z letošnjim letom pričel vršiti vsako leto dne 13. marca.

(Iz Celovca) dné 21. febr.: Dne 10. marca bode pred tukajšnjih porotnim sodiščem pravda

zoper dr. Klemenčiča, dr. Aichelberga, dr. Mörla, dr. Srstko, Čebula in dr. Steinwenderja. Tozitelji so uredniki lista »Deutsche allg. Ztg.«, ki tožijo one gg. zbog dogodkov pri volilnem shodu, po katerem je dr. Steinwender odložil svoj mandat. Bo »lepo« pranje, ker umazanega perila je nabrala nemška gospoda že dosti!

(Generalni nadzornik avstrijskih lokalnih železnic) postal je g. Wurm, ravnatelj štirskega deželnege železniškega sveta.

(Povodom dr. Račkega smrti) izrazil je svoje globoko sožalje jugoslovanski akademiji pismeno črnogorski knez Nikola I., dalje ruska velika kneza Sergij in Konstantin, grof Ignatjev, vse ruske univerze in akademije, istotako vse akademije, univerze in učenjaške družbe po slovanskem svetu.

(Zasedanje državnega zbora) trajalo bode pred Veliko nočjo do 16. marca, ono po velikonočnih praznikih pa do Binkošti. Sredi maja do junija zborovale bodo delegacije, a s temi zajedno tudi stalni davkarski odbor.

(Škof Sterk je panslavist!) »L' Indipendente« se baha, da je bil on prvi mej listi »della regione Giulia« — torej na tej in oni (italijanski) strani planin — ki je prinesel vest o imenovanju panslavistiškega kandidata Sterka, na srce priraščenega škofu Glavini, škofom na Krku. »L' Indipendente« je radoveden, da-li se bode novi vladika spominjal, da imajo Italijani pravico do pripoznanja njih političke in narodne individualnosti, da imajo torej tudi pravico, zahtevati italijanskih duhovnikov, ki bodo Boga molili v jeziku Dantejevem. Svoje modrovanje zaključuje »L' Indipendente« s piramidalno izjavo, da je škofijska kurija na Krku pod vladanjem kanonika Volariča postala kozaška predstraža pred vratmi »naše« (to je italijanske) dežele. — To je pa res duhovito povedano. Toda posebne logike ne najdemo v ekspektoracijah »Indipendenteja«; kajti če je prav — in »Indipendenteju« je menda prav — da stoji vernikom poroške-puljske škofije, ki so po ogromni večini Slovani, na čelu škof italijanske narodnosti, tedaj ne bi se smel jeziti, ako pride na Krk slovanski škof, niti v tem slučaju, da je v škofiji krški večina Italijanov. Niti v tem poslednjem slučaju, ne bi se smel jeziti; tem manje pa je opravičeno njegovo ropotanje, ko je v škofiji Krški ogromna večina vernikov slovanske narodnosti. — »Indipendenteju« seveda ne veljajo taki dokazi, kajti vstvaril si je svoje posebne pojme o — pravici. — Tisto nesramno metanje okoli sebe s »panslavizem« kakor si ga tolmačite vi? S stališča avstr. patrijotizma pomenja Vaš panslavizem veleizdajstvo. A takega očitanja ni smeti lučati v obraz nikomur, ako nimamo dokazov v rokah. Tako veli menda navadna dostojnost. — Biskup Sterk pa ima v tem pogledu čiste roke in čisto vest — da bi jo tako imeli tudi drugi! — da, lahko povzdiguemo glavo in jasnim čelom stopa mej svet. Zato ga ne doseže strupena jeza Vaša. »Ed.«

(Južna železnica) imela je prejemkov v sedmem tednu t. l. 754.816 gld., tedaj 25.446 gld. manj, nego v isti dobi minolega leta.

(Zaplenjena) je bila 14. številka lista »Südsteirische Post« z dne 17. t. m. zaradi članka »Res carinthiacae«, v katerem se je označilo postopanje dež. predsednika koroskega in okr. glavarja celovskega proti Slovencem, in osvetlila znana zadeva zbog Schmidtovega spomenika ob humberski cesti. Isti članek je objavil »Agramer Tagblatt«.

(Umrli) je v ponedeljek nenadoma (mrtvoud) v Gleisdorfu na Štajerskem sodni pristav gosp. Josip Čizman (Zb'shman) v 37. letu svoje dōbe. Rajnik je bil najstareši sin cesarskega svetnika g. Gregorja Čizmana, našega rojaka. Šolal se je pokojnik v Benetkah, dalje na vseučiliščih v Inomostu in Gradcu, bil je tudi rezervni nadporočnik v cesarskem lovskem bataljonu (domobranstvo).

(Restavracija na južnem kolodvoru) izgubi svojega restavraterja Rud. Königa: »velikovojskovega meklenburškega dobavnika«, kojemu je obratno železniško vodstvo v Inomostu podelilo restavracijo na kolodvoru v Solnogradu. Dopisnik ljubljanski emfatično kliče v graški »Tagespoſti«, da s Königom Ljubljana izgubi »einen echten deutschen Mann!« — Srečno pot!

(Nove stavbe.) Letošnje leto dobi naše stolno mesto izmed raznih manjših, tudi par krasnih in velikih stavb, ki bodo v vsakem oziru v kras mestu in deželi. Pred vsem omenimo tu sedaj že do podstrešja dodelano novo deželno bolnico, katere posamezni oddelki so do cela pod

streho in se bodo sedaj le še zunaj in znotraj ometali ter izlikali, mej tem pa se bode nadaljevalo z raznimi drugimi deli in zidanjem manjših oddelkov pri tej stavbi, kajti vreme je nad vse pričakovanje ugodno za ta pošel. Začetkom marca prične se s podiranjem Luckmannovega poslopja v Slonovi ulici in potrebna pripravljalna dela na tem stavbišču, kjer se bode do pozne jeseni vzdigovalo iz tal tudi že krasno novo poštno in brzojavno poslopje, katerega nam je itak živo potreba. Če omenimo slednjič še »Narodnega doma«, ki ima do 1. oktobra letos biti pod streho, a do 1. julija 1895. pa za otvoritev pripravljen, — zatem Zhubrove in Zupančičeve nove hiše poleg muzeja in raznih družih še ne do cela dodelanih stavb, ki bodo tekom tega leta dovršene in v porabo izročene, smo navedli za sedaj znamenitejšje izmed novih poslopij.

(Nove ceste in ulice.) Razun že izpeljane ceste iz Streliških ulic na Poljansko cesto, projektirani sta z zadnje še dve drugi, in sicer jedna proti brambovski vojašnici, a druga višje. Zajedno pa se bode ob prvej kakor ostalih dveh ležeči svet — ker ima primeroma nizko kupno ceno, — pokupil za privatne stavbe, kakor je to deloma že sedaj zgodilo se. S tem dobimo v kratkem zopet par novih ulic in s tem pa tudi nekaj novih prav potrebnih stanovanj!

(Dolenjske železnice.) Da ni zadnjih 14 dñj pritisnila mej nas ostra burja in se temperatura nepričakovano naglo znižala kar do — 6 in tudi 8° R, imeli bi mesec februarij prištevati ali vsaj smatrati kar pomladanskim. Z nepričakovano naglostjo pa se vkljub temu vrše dela na novomeški progi, odkar je vrēme suho. Relsi položeni so že na celej črti notri do Straže, in le s posipanjem se hiti, v kolikor še ni dovršeno. Pri kolodvorih in družih železničnih stavbah bode pa do otvoritve istotako vse dodelano, zatem se pa vrši komisijski obhod te proge in nje izročitev prometnemu vodstvu.

(Semnji po Slovenskem od 26. febr. do 3. marca.) Na Kranjskem: 27. febr. na Igu; 3. marca v Preski in v Gorenjem Tuhinju. — Na Štajerskem: 26. febr. v Tiimiču, 28. febr. v Vitauju; 3. marca v Celju, Oplotnici in na Vranskem. — Na Koroškem: 27. febr. v Trebnjem in na Zgornji Beli; 2. marca v Zgor. Dravbergu. — Na Primorskem: 26. febr. v Divači.

Telegrami.

Kropa, 24. februarja. Nadučitelj g. Kovšča je umrl; pogreb bo dne 26. febr. ob 3. uri popoldne.

Dunaj, 23. februarja. Na podlagi izreka porotnikov v anarhistični pravdi je sodišče obsodilo zaradi veleizdaje Haspela na 10 let, Hanela pa na 8 let težke ječe. Zaradi raznih drugih hudodelstev bili so obsojeni Stikula na 4 leta, Kretschmann na 4 leta, Wellner na 3 leta, Wopatek na 3 leta, Plachy na 3 leta in Modraček na 2 leti težke ječe. Popolnoma oproščeni se bili: Fleischhans, Sehnal, Stetka, Katzl, Komarek in Fialla.

Dunaj, 24. februarja. Ko je nadvojvodinja Marija Immaculata privolila v operacijo, katero so spoznali zdravniki za potrebno, je profesor Weinlechner vpričo profesorjev Alberta in Wiederhoferja operiral mehur na členku, pri česar je nadvojvodinja bila pri popolni zavesti. Obče se povoljno počuti.

Dunaj, 24. februarja. Nadvojvodinja Marija Immaculata je noč mirno prebila, nekaj je tudi spala. Zdravje se jej boljša.

Dunaj, 24. februarja. Dne 27. t. m. pojde cesar v Wels, da obišče Marijo Valerijo, opoldne potuje dalje v Mentono, kamor pride ob 1 uri 3 minute jutraj. Cesar potuje incognito kot grof Hohenems z majhnim spremstvom.

4odstotna zastavna pisma gališkega zemljiško-kreditnega društva. Gospodarske in finančne razmere najznamenitejših evropskih držav se tako razvijajo, da povsod gine več let obstoječa gospodarska kriza. To pa more le tako vplivati na našo državo, da se bolj utrdijo doseženi vspehi in posledica temu pa bode, da se obrestljivim papirjem vrednost povekša. Vedno višanje kurza rentam, to jasno kaže. Jasno je, da pojdejo 4odstotni papirji prve vrste to pot in bodo prekoračili nominalno vrednost. Zato so 4odstotna zastavna pisma gališkega zemljiško-kreditnega društva posebne vrednosti za nalaganje kapitalov, ki stojj pod imensko vrednostjo in je upati, da jo kmalu dosežejo. 90 3

■ Premovana želođona tinktura lekarja Piceolija v Ljubljani se ne more primerjati s podobnimi navadno drastično vplivajočimi preparati, kateri so, če tudi sprva kaže, da močno vplivajo, škodljivi prebavljajočim organom 584 8 10-5

Umrli so:

22. februarja. Karolina Marija Wiesler, usmiljena sestra, 39 let, Kravja dolina 11, caries.

Tuji.

22. februarja.

Pri **Maliču**: Steinharter, Herzl, Kahn, Deutsch, Kohn, Eigl, trgovci, z Dunaja. — Epel, Elizabeta Krammer iz Gradca. — Lovšin, trgovec, iz Ribnice.

Pri **Slonu**: Heublum, Drill, Wüster z Dunaja. — Meyer iz Monakovega. — Massaratti, Cimandri, Orlando, Rochelli s soprogo, in Schurk iz Trsta. — Rabas s soprogo iz Višnje Gore. — Dittmann iz Ratenova. — Huber iz Maribora. — Prossinagg, tovarnar, iz Hrastnika.

Pri **bavarskem dvoru**: Schmidt, arhitekt, iz Peterburga. — Fink iz Kočevja. — Mat. Gašperič iz Nemčije.

Pri **avstrijskem caru**: Moser iz Vipave. — Blažon iz Begunj. — Murgelj iz Novega Mesta. — Filippon iz Trsta.

Tržne cene v Ljubljani

dne 24. februarja.

	gl. kr		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 50	Speh povojen, kgr.	64
Rež,	5 80	Surovo maslo,	75
Ječmen,	6 —	Jajce, jedno	2
Oves,	6 50	Mleko, liter	10
Ajda,	7 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	5 50	Telečje	54
Koruza,	5 20	Svinjsko	60
Krompir,	1 95	Koštrunovo	40
Leča, hktl.	14 —	Piščanec	70
Grah,	14 —	Golob	20
Pižol,	8 —	Seno, 100 kgr.	3 20
Maslo, kgr.	— 96	Slama, 100	2 80
Mast,	— 65	Drva trda, 4 kub. m.	6 40
Speh svež,	— 58	„ mehka, 4 „	4 80

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
23	7. u. jut.	742 3	—10 0	sl. vzh.	jasno	0 00
	3. u. pop.	739 3	—2 0	sl. svzh.	"	
	9. u. zveč.	738 9	—3 8	sl. vzh.	"	
Srednja temperatura —5 3				za 5 3 pod normalom.		

V nedeljo dne 25. febr. 1894.

velik

dobrodelni promenadni koncert

v prostorih

112 1

Tonhalle.

Koncert izvaja popolna godba o. in kr. pešpolka Leopold II., kralj belgijski št. 27.

Ves čisti dohodek je namenjen avstrijski družbi »bellega križa« za zgradbo vojaškega kopališča v Piranu.

Začetek ob 1/4. uri.

Vstop 40 kr.

Izvirnik: Giesshühl-Puchstein, zdravilno kopališče pri Karlovih varlih, Prospekti zastoj in franko.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
najboljše mizne in osve-
žujoče pijače, 51 5
preiskušene pri kašlju, vratnih boleznih,
želođonem in mehurnem kataru.
Henrik Mattoni, Karlove vari in na Dunaju.

Avgust Mate

čevljarski mojster

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4

priporoča se prečast. duhovščini in sl. občinstvu v obila naročanja raznovrstnega

obuvala,

katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfinejše do najprostejše oblike. 40 6-6

Jožefa Cotman-a vdova

prilaga svoj 100 12-2

pleskarski obrt

na Bregu št. 6 v Ljubljani

ter sprejema vsakovrstna v ta obrt spadajoča dela v mestu in na deželi po najnižji ceni.

Velika zaloga vina.

Dominik Trojanšek,

veliki posestnik.

v Gorici, Via Municipio št. 8,

prilaga se posebno čast, duhovščini in drugim gospodom, ki želijo imeti v resnici: **zanesljivo** 598 16-14

dobro vino

belo in črno. Vsem naročiteljem vina zagotavljam najnižje cene in najboljšo blago. Imam izvrstno „rebulo“ iz goriske okolice, posebno dobro istrijsko vino „teran“ in posebno izvrsten „refoško“ v steklenicah iz l. 1889.

Pokušnja pošilja se prosto.

Naturni istrijski črni teran.

4% zastavna pisma gališkega zemljiško-kreditnega društva.

Ti papirji so

najboljše vrste za nalaganje denarja.

Dajo:

Popolno davčno svobodo, svobodo fatiranja, sposobnost za kavcijo in pupilarno varnost.

Gališko zemljiško kreditno društvo obstoji od 1841. leta in je pridržana cesarju izvolitev guvernerja, ki je vodi.

Na vsacih 100 gld. zastavnih pisem pride hipotekna vrednost gld. 253-33.

Ta zastavna pisma so torej najboljša za nalaganje kapitala.

Izplačevanje kuponov in izrebranih papirjev vrši se pri nas brez provizije in stroškov.

J. C. Mayer, menjalnica
v Ljubljani.

Razpisana je služba orgljavca in cerkovnika

pri sv. Petru in Pavlu v Ptuj

do 10. sušca t. l. 108 3-3

Cerkveno predstojništvo sv. Petra in Pavla.
V Ptuj, dne 19. svečana 1894.

104 2

Ivan Kregar,

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani,

Poljanska cesta št. 8

poleg Alojzijevega

dovoljuje si opozarjati veleč. duhovščino, cerkvena predstojništva in cerkvene dobrotnike na svojo dobro urejeno

pasarsko delalnico

zagotavljajoč, da bode vselej postregel le z dobrim trpežnim blagom, natančnim in zanesljivim delom po možno nizki ceni. Naročila izvrševal bode kot doslej po vposlanem vzorcu ali lastnem okusu in načrtu.

Priznalna pisanja so na razpolago.

Izvršeno blago pošilja skrbno zavito poštne prosto.

Podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

prilaga lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočeni prsi sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njej posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kosti. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni)

te sirup vselej izrečno Herbabnyjev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokollirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prostimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi prevetazami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20-12 97 620

Osnovna razpisalnica za provinco: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodman, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar, F. Prodman, M. Mizzam, drog.; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kommetter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladoviz; v St. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini; M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Ortomlju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Jednonadstropna hiša

poleg nunskega samostana v Škofji Loki, obstoječa iz peterih sob in še skoro popolnoma nova, se vsled nastalih službenih ozirov lastnika prodá pod ugodnimi pogoji.

Hiša je posebno pripravna za zasebnike in penzioniste.

Več se izve pri lastniku N. Čadežu v Škofji Loki št. 104. 105 3-3

606 Vi ne kašljate več, če rabite 20-13

Kaiserjeve prsne bonbone

ki so dobrega okusa in lajšajo kašelj, hripavost, prsni in pljučni katar. — Pristne v zavitkih po 20 kr. ima gospod

Viljem Mayr, lekarničar na Marijnem trgu.

Objava.

Krize v Novem Yorku in Londonu niso prizanesle evropski celini in je velika tovarna za srebrno blago prisiljena, vso svojo zalogo brez vsake odškodnine delavske moči, pooblaščen sem izvršiti to nalogo in pošlém slednjemu nastopne stvari proti odškodnini gld. 6-60 in sicer:

6 komadov najfinjših namiznih nožev s

pristno angleško ostrico;

6 komadov amer. patent-srebrnih vilic

iz jednega komada;

6 kom. amer. patent-srebrn. jedilnih žlic

12 kavinih

1 komad amer. patent-srebrna zajemal-

nica za juho;

1 komad amer. patent-srebrna zajemal-

nica za mleko;

2 kom. amer. patent-srebr. kuplo za jajca

6 kom. angl. Viktorija ošalo za podklado,

2 komada efektivnih namiznih svečnikov;

1 komad oedilnik za čaj;

1 komad najfinejša sipalnica za sladkor

44 komadov vkupe samo gld. 6-60.

Vseh teh 44 predmetov je poprej stalo gld. 40—

ter je je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni

gld. 6-60. Američansko patent-srebro je ven in ven

bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se

garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inzerat ne

temelji na

nikakšni slepariji

zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne b

bilo blago povsot, povrnti brez zadržka znesek, in

naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to

krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot

prekrasno ženitno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v glavni agenturi združenih ameriških

tovarn patent-srebra

A. Hirschberga

na Dunaji, II., Rembrandtstr. 19. — Telefon št. 7114.

Pošilja se v provinco proti povzetju ali če se pošlje

svota naprej.

Čistilni prašek zraven 10 krajcarjev.

Pristen le z zraven natisneno varstveno znamko

(zdrava kovina).

Izleček iz pohvalnih pisem.

Texing, Gor. Avstrijsko, 21. svečana 1892.

Služajno sem videl pri Njega svetlosti grofu Wurm-

brandu Vaše garniture ter se prepričal o nje lepoti in cenosti.

Jožef Forst, župnik.

22 5-4 Ouisca, dne 20. decembra 1893.

Vaše blagorodje!

upam, da bodem ravno tako zadovoljen z novona-

ročeno garnituro, kakor sem bil lani.

Z velespoštovanjem

Henrik Kodum, postajni vodja, Ouisca (na Primorskem.)

Več svetlobe!! Reflektorje

dnevno svetlobo za razsvetljevanje temnih prostorov prireja najcenejše 113 3-1

JOS. REBEK, ključar v Ljubljani.

Naznanilo.

Vsled dovoljenja vis. c. kr. dež. sodišča v Ljubljani z dne 8. febr. 1894, št. 7 k. k., proti se v konkurzno maso Amalije Vičič spadajoča na 966 gld. 99 kr. cenjena, iz manufakturnega blaga obstoječa zaloga blaga in na 50 gld. cenjena štacunska oprava z najemniško pravico do prodajalnice vred do 1. maja 1894 skupno najvišjemu ponudniku ali ne pod cenitno vrednostjo proti takojšnjemu plačilu in prevzetju.

Kupei naj pošljejo pisemne ponudbe podpisane oskrbniku konkurzne mase, kateri radovoljno daje o tem potrebna pojasnila,

do 6. marca 1894 do 12. ure opoldne.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1894.

Dr. Alfonz Mosche

kot oskrbnik A. Vičičeve konkurzne mase.

Semena,

zanesljivo kaljiva,

dobé se po najnižjih cenah pri

Mih. Lavrič-a nasl.

v Ljubljani.

98 3-1

Aleksander Götzl

podobar in pozlatar

v Ljubljani, Gledališke ulice šte. 8

opozarja prečast. duhovščino in cerkvena predstojništva na svojo dobro urejeno

podobarsko in pozlatarsko delalnico

v kateri izdeluje vsa v njegovo stroko vstevajoča se dela natančno, vestno, po poslanih narisih ali lastnih načrtih po možno nizkih delu primernih cenah.

V zalogi ima vsakovrstna razpela, pripravna za misijone, procesije, šole in zasebna stanovanja.

Naročila na križeva pota izvršuje prav ukusno in lično. 114 49-1

Služba potovalnega učitelja za vinarstvo na Kranjskem

razpiše se z letno plačo 800 gld. in z letnim pavšalom za potne stroške v znesku 400 gld.

Učitelj mora stanovati v Ljubljani in je podrejen deželnemu odboru. Njegove dolžnosti določujeta službena pogodba in službeno navodilo.

Prosileci, ki morajo izkazati, da so z dobrim uspehom dovršili **vinarsko šolo v Klosterneuburgu** in da so v govoru in pisavi vešč **slovenskega in nemškega jezika**, naj svoje prošnje z dokazili o starosti, o študijah in o dosedanjem službovanju vložé pri **deželnem odboru**.

do 28. februarja t. l.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 3. februarja 1894.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 620 26—11

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,

ravno tako tudi

nihalnih, stenskih in budilnih ur

in le dobre do najfineše kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Pri zlatem drž. jabolku.

J. Pserhofer

Zum goldenen Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, so staroznana zdravilna sredstva. — Ze mnogo čestitij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovanju pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštne proste pošiljati: 1 zavoje kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Manj nego jeden zavoje se ne more odposlati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrečno J. Pserhoferja kri čistilne kroglice in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat J. Pserhofer in sicer v rdeči barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s franko pošiljati 65 kr. — Trpotčev sok proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd., 1 stekl. 50 kr. — Ameriška maža za protin, 1 lonček 1 gld. 20 kr. — Prašek proti potenju nog, škatljica 50 kr., s frankovanjem pošiljati 75 kr. — Balzam za gušo, 1 flakon 40 kr., s franko pošiljati 65 kr. — Zdravilna esenca (Praške kapljice), proti sprjenemu želodcu, slabemu prebavljenosti itd., 1 stekl. 22 kr. — Angleški čudezni balzam, 1 steklenica 50 kr. — Fijakarski prašek, proti kašlju itd., 1 škatljica 35 kr., s frankovanjem pošiljati 60 kr. — Tannochinin-pomada J. Pserhoferja, najboljšo sredstvo za pospeševanje las, 1 škatljica 2 gld. — Univerzalni obliž prof. Steudel-a, sredstvo primerno ranam, oteklina itd., 1 lonček 50 kr., s frankovanjem pošiljati 75 kr. — Univerzalna čistilna sol A. W. Bulrich-a, domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu in inozemske farmacevtske specijalitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbe.

Pošiljatve po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljati zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), je poština dosti nižja, nego pri pošiljativah s povzetjem.

Zgoraj imenovane specijalitete dobivajo se tudi 625 12—9

v Ljubljani pri G. Piccoli-ju.

Veločastni duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam podpisana svojo izborna zalogo mnogovrstnega blaga za vsakoršno

cerkveno obleko

dalje krasno in trpežno izdelane

mašne plašče, pluvijale, dalmatike, bandera, zastave, baldahine in banderčke pred sv. R. Telesom.

Razno blago za cerkveno perilo, istotako že izgotovljeno, kakor: albe, koretije, korporale in raznovrstne rutice imam vedno v veliki izbiri v zalogi.

Naročila na vezenje izvršujem točno ter preskrbim zameno, popravo in prenovljenje starega cerkvenega orodja.

V zalogi imam tudi pasarske cerkvene izdelke, n. pr.:

monštrance, svetilnice, križe, svečnike, kelihe, lestence itd.

ter izvršim naročila pošteno, točno in po primerno mogoče nizkej ceni.

Velespoštovanjem

624 12—12

ANA HOFBAUER v Ljubljani.

Solidne, zložne močne in čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja

prva kranjska tvornica

za upegneno pohištvo samo iz napojenega masivnega lesa.

Jos. Verbič-a

v Bistri, pošta Borovnica.

(230 52—44)

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“

623 52—10

Viljema Skarda

IV., Waltergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priporoča za pomlad in poletje 1894:

Civilno in duhovniško ter redovniško obleko za duhovnike

kot: Havelock, vrhne suknje, duhovniške suknje itd.

Liturgično opravo

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno:

birete, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške čepice.

Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz najboljšega, trpežnega blaga, natančno izdelano; neugajajoče vzame se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

Dunajska borza.

Dne 24. februarja.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 15 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98
Zlata renta 4%, davka prosta	120 20
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	97 90
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1002
Kreditne akcije, 160 gld.	364 25
London, 10 funtov strl.	125
Napoleonondor (20 fr.)	9 92 1/2
Cesarski cekini	5 91
Nemških mark 100	61 17 1/2

Dne 23. februarja.

Ogerska zlata renta 4%	117 gld. 65 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	95 20
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	148
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	160 50
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	200
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 50
4% kranjsko deželno posojilo	97 60
Kreditne srečke, 100 gld.	196 50
St. Genois srečke, 40 gld.	70 50

4% srečke dunajske parobrodne družbe	144 gld. — kr
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	18 70
Rudolfove srečke, 10 gld.	24
Salmove srečke, 40 gld.	72
Waldsteinove srečke, 20 gld.	48 50
Ljubljanske srečke	24 50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2950	—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108
Papirnih rubeljev 100	133 50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.